

Ik zie, ik zie...

viering van 19 december 2010

Waar het over gaat

'Op de goede weg', dat is het thema van de vieringen van dit najaar. Aan de hand van een paar steekwoorden hebben we dat thema verkend:

- In de viering van september was het steekwoord Vrede,
- in oktober Vertrouwen,
- in november, de eerste advent, ging het over Verwachting
- en vandaag, in de laatste viering van de serie, gaat het over Visioenen.

In een visioen zie je, misschien nog vaag en ver weg, de contouren van de stad van je dromen. Een visioen geeft aan waarheen je weg leidt, zodat je je niet laat afleiden door de waan van de dag of de wanhoop van het moment.

Wat is ons visioen? Waar dromen we van?

Zijn we op de goede weg? Daar gaat het vandaag over.

En natuurlijk gaat het ook over hem die het visioen van recht en vrede als geen ander gestalte heeft gegeven en wiens geboorte we deze maand gedenken, Jezus van Nazareth.

'Ik zie, ik zie' hebben we deze viering genoemd.

Ik zie, ik zie.... Wat zie jij?

Ik zie, ik zie...

Ik zie..., ik zie..... en de kleur is geel....

Dat spelletje hebben we vroeger bijna allemaal wel als kind gespeeld, en later met onze kinderen. In dat spelletje draait het erom dat de een 'n voorwerp gezien heeft, dat in zijn gedachten heeft, en dat een ander al rondkijkend moet raden welk voorwerp dat is.

Zien.. een woord dat in veel opzichten en combinaties wordt gebruikt en daarmee ook totaal verschillende betekenissen krijgt. Als we de dikke Van Dale er op naslaan, dan vinden we bij zien een diversiteit aan betekenissen: om er enkele te noemen: Zien: het vermogen hebben met het oog waar te nemen; de mogelijkheid hebben het gezichtsvermogen te gebruiken. Zien: met de ogen waarnemen, bekijken, opmerken, aantreffen, met de geest waarnemen, inzien, begrijpen, overwegen, beoordelen.

En een aantal combinaties zijn;

Zien, aanzien, afzien, ervan afzien, opzien tegen, neerzien op, overzien, uitzien naar, voorzien, weerzien, onder ogen zien, over het hoofd zien. En er zijn er nog veel meer, te veel om allemaal op te noemen. In de context van vandaag, wil ik mij beperken tot de betekenissen met de ogen ... en met de geest waarnemen.

U heeft wellicht wel eens een beeldend kunstenaar aan het werk gezien.

Hij werkt aan een vrij onbewerkt stuk klei, of stuk steen.

En als je dan vraagt wat hij aan het doen is, zal hij misschien zeggen: dit is het begin van een beeld. En al doende brengt hij er langzaam maar zeker model in. Wat het moet worden zien we niet, maar de kunstenaar heeft het in zijn hoofd zitten. Als hij zijn ogen dicht doet, kan hij het als het ware zien. En als we na een tijd terug komen, dan zien we het model groeien, maar het einde zien we nog niet.

Als wij in deze wereld om ons heen kijken, dan zien we een wereld die verre van volmaakt is.

En dat terwijl God na de schepping zag dat het goed was.

Mensen liggen met elkaar overhoop, bestrijden elkaar te vuur en te zwaard; mensen worden monddood gemaakt, gevangen gezet; op de vlucht gedreven, verkracht, gemarteld. Om het verkrijgen of behouden van politieke macht; om de rijkdom van grondstoffen; om eigen gewin; wegens etnische of religieuze geschillen;

om macht in drugshandel; om te ontkomen aan armoede en uitzichtloosheid. Er wordt gezegd: als we zo doorgaan gaat onze wereld naar de knoppen. We plunderen in snel tempo de aarde leeg, vervuilen haar met ons afval, er is luchtverontreiniging door CO2 uitstoot, we spreken over klimaatverandering, overstromingen, extreme droogte, hongersnood, gebrek aan schoon drinkwater.

De klimaatbesprekingen in Kopenhagen en Cancun laten zien dat de eigen belangen van de verschillende landen zo groot zijn, dat plannen om tot verandering te komen stranden. Het is blijkbaar moeilijk om voor het grote wereldbelang concessies te doen.

We sluiten mensen uit wegens ras of cultuur, verdedigen onze welvaart tegen alles in; zijn bang te moeten inleveren ten bate van anderen die het minder hebben. Aan sociale zekerheid wordt geknabbeld, op werkgelegenheid voor mensen met een beperking wordt gekort, de laagste inkomens staan onder druk. We sluiten grenzen, maken het vluchtelingen en asielzoekers steeds moeilijker, uitge-procedeerde asielzoekers worden 'geklinkerd', of liever gezegd, zonder voorzieningen op straat gezet, kou of geen kou. De economie heeft als effect dat de rijkere steeds rijker en de armen steeds armer worden. Mensen gaan niet goed met elkaar om, in het omzien naar de ander, in onze menselijke verhoudingen gaat veel mis omdat we elkaar ongenadig behandelen, niet alleen met allerlei vormen van fysiek of verbaal geweld, maar ook door elkaar zogenaamd te sparen om "de lieve vrede".

Het lijkt een doemscenario. Misschien is het ook niet om aan te zien, zoals onze wereld er hier en daar voorstaat, en hoe men soms over lijken gaat. Hebben we de moed en durf om te kijken, het onder ogen te zien en sluiten we onze ogen niet voor misstanden en ongerechtigheid. Blijven we kijken en speuren we naar hoop en dageraad, om de tekst van Oosterhuis uit het "lied aan het licht" aan te halen: Kijk uit mijn ogen of ergens al de wereld daagt, waar mensen waardig leven mogen en elk zijn naam in vrede draagt.

Speuren naar hoop en dageraad. Dromen en visioenen ontstaan vaak in duistere tijden. In de loop van eeuwen hebben profeten in allerlei toonaarden beschreven hoe God droomt over zijn volk en de schepping: een rijk van vrede en gerechtigheid. Jesaja had zijn visioen over bijna paradijselijke vrede: vrede tussen dieren onderling met de beelden van ; wolf en lam, panter en geitje liggen bij elkaar, berin en koe leven samen. Vrede tussen mens en dier: het kind dat zijn hand in het nest van de slang steekt, Vrede tussen mensen onderling: zwaarden worden omgesmeed tot ploegijzers, lanssen worden sikkels. De profeet Micha zag in zijn visioen het beeld van rusten onder de wijnrank of onder de vijgenboom, door niemand opgeschrikt. Hij zag vrede als vrucht van gerechtigheid. En Johannes zag in zijn visioen een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, een aarde die uit de hemel neerdaalt. Alsof die ons zo maar geschonken wordt, alsof wij er niets voor hoeven te doen. Wanneer zal die nieuwe aarde komen, en wordt die ons wel geschonken? Wat moeten wij er voor doen?

Juist in deze donkeren tijd van het jaar, in de Adventstijd kijken we uit, verwachten we. Wat eigenlijk? We zien uit naar het vieren van de geboorte van een kind, dat in zijn latere leven de hoop bood op dat rijk van vrede en gerechtigheid. Die in zijn doen en laten oog had voor de mensen die waren buitengesloten; met de nek aangekeken; mensen, die monddood waren, met stomheid geslagen; die lam geslagen waren, die het niet meer zagen zitten.. Hij maakte een begin met wat vóór Hem niet bestond: Een uitgestoten melaatse kreeg weer een plaats in de samenleving; een overspelige vrouw, die steniging wachtte kreeg een nieuwe kans; de lamme kreeg weer de kracht op te staan, de blinde kreeg de moed een nieuwe toekomst te zien.

Dat was zijn visioen, recht doen aan je medemens, omzien naar elkaar, zelfs je vijand liefhebben. Hij wilde het beste zien in de medemens. Hij roept ons op in zijn visioen te geloven, zijn ambities te delen. Hij roept ons op ons niet te verliezen in ijdele bezigheden, maar juist te leven vanuit het visioen van vrede en gerechtigheid wereldwijd. Een oproep om het er niet bij te laten zitten, maar juist een nieuwe toekomst te zien. Een nieuwe wereld te zien, die niet zomaar uit de lucht komt vallen, een nieuwe wereld die tot stand komt door verandering. De droom kan werkelijkheid worden, maar vraagt een andere manier van kijken, van zien en van handelen. Met jaarlijks een kwart van de uitgaven aan bewapening zouden we bijv. de schuldenlast van de derde wereld kunnen laten, kunnen we wereldwijd voor drinkwater zorgen, onderdak geven, gezondheid voor iedereen bewerkstelligen, landbouw verbeteren en honger de wereld uit helpen. Maar dat vraagt een omslag in de manier van kijken naar en denken over onze wereld. Als we beginnen de

energie voor onze eigen 'bewapening' van gelijkhebbertij, agressie, verbaal geweld, om te zetten in energie voor vrede en gerechtigheid, zouden er wonderen kunnen geschieden in onze wereld.

Advent; blijven uitzien naar het visioen van licht en vrede. Ondanks donkere wolken of duisternis toch kleine lichtpunten blijven zien, zoeken naar oplossingen. Ondanks teleurstellingen. We hebben mensen nodig die ons helpen de werkelijkheid soms even in een ander licht te zien. Je ogen naar het licht zetten, waakzaam en aandachtig zijn en blijven geloven in de toekomst. Dat volkeren de zwaarden omsmeden is toekomstmuziek, maar als we een hatelijk woord inslikken en vervangt door een constructief woord, dan is al een stap gezet

Op de flyer van vandaag staan grote ogen. Ogen, die kijken.

Kijk uit je ogen of je iemand ziet die van jou een knipoog, een glimlach een hartelijk woord wil ontvangen. Laat hem niet in de steek. Besef je verantwoordelijkheid voor elkaar. Kijk uit je ogen of er iemand is die van je houdt, al is het er maar een.

Ogen die staren, de bezitter in gedachten verzonken. Hij droomt, heeft een visioen voor ogen.

Ik besluit met een droom uit Kenia:

Vertel mij jouw droom, dan zal ik de mijne vertellen

Ik droom altijd van de stad van de Liefde.

In die geweldige stad

zullen de sterken de zwakken steunen

de ouderen de jongeren van advies dienen

de wijzen een gids zijn voor de minder wijzen

de vijanden elkaar spijt betuigen

de beledigden waarlijk vergeven

de tranen van het kind compassie opwekken

de jongeren harmonieus opgroeien.

Het verdriet van de buurman wordt het jouwe
evenals zijn blijdschap.

Dit is mijn droom en ik hoop dat hij werkelijkheid wordt.